

ót
cknél
épet
cknél
són
ak
KNÉL
na Maria
alatt!
eli szükségletét
ációs
árakon!
grenadinok 27.—
28.—
ettek 36.50
33.—
skola-
118.—
hat
198.—
snyák 16.—
69.—
139.—
stb.
em sorolt cikkek
ai vétel-
alul.
ékok
ogadható
sittainak.
és Fia
Deák F.-L.) 5

RENDEZTŐSÉG, KIADÓ
HIVATAL ES NYOMDA

Cikj-Kolozsvár, St. Beron
L. Pcp., (Brassai-utca) 10

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
E. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

KEZDŐ-POLITIKAI-KAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK

Romániában

Egész évre — — 620
Félévre — — 328
Negyedévre — — 170
Egy hónapra — — 60
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 3 lej
Bukarestben — 350

Csehszlovákiában

Egy hónapra — 25 ek
Egy szám — 150 ek

Cikj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 5. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5684. Sebath 1 * 1924 január 7 Hétfő

Nahalal

Irta Adolf Pollak (Jeruzsálem)

A legtöbb emberből hiányzik az érzék, hogy felfogja azt a nagyszerű csodát, amely szemünk láttára megy végbe Palesztinában. Vajon a nyomor és szenvedés éveit tettek ilyen érzékeltetővé, vagy minden álm és nemes ideál megvalósítása előbb-utóbb hétköznapivá válik? Amit Herzl Tivadar, miként egykor Mózes, csak a távolból lelkeszemeivel láthatott meg, azt a mi napjainkban ténylegesen megéljük. Az ő merész álma valósággá érik, „Ósujföld” feltámad! Herzl Tivadar nagyszerű regényének van egy új fejezet, amelynek címe „Haifa 1923-ban”. Ebben a fejezetben a prófétai szellemű író megrajzolta a jövő Palesztina képét. Még a leglelkesebb hívek is merész utópiának mondták ezt a fejezetet és íme a mese valósággá vált, mert mi úgy akartuk. Aki ma nyitott szemmel utazik Palesztinában, lépten-nyomon meggyőződést szerezhet róla. Egy szerencsés véletlen úgy akarta, hogy éppen 1923-ban látogattam meg Palesztinát először és a sok, felejthetetlen emlék közül semmisenm gyakoroltam olyan maradandó hatást, mint éppen Haifa 1923-ban és a Tiberiás felé vezető virágos vidék. Amikor utam befejezése után ismét elolvastam Herzl regényét, melyben a lelkemben érzem, hogy az utópisztikus álm husz év múltán, pontosan a megjósolt időben csakugyan eleven valósággá érik és mi vagyunk az a szerencsés nemzedék, melynek megadatott, hogy jelen legyünk a valóságuknál és dolgozhasunk értük.

Amit Herzl próféta szeme látott, az természetesen ma még csak csiréjében van meg. De sötétben látók azok, akik vitatják, hogy a mi napról-napra fejlődik. Jó példa erre Haifa, az ország legnagyobb jövője városa. Hogy terjeszkedik napról-napra minden oldalán a város és mit alkottak ott csupán az utolsó évben! A remélhetőleg rövid időn belül megnyíló kikötő Haifát nemsokára az egész közelkelet egyik legfontosabb gazdasági centrumává fogja tenni. A Földközi-tenger partjától, amelynek nagyszerű öblében Haifa fekszik, egészen a Kineret-tó partjához, ahol Tiberiás gyógyító forrása várják, hogy zsidó vállalkozások hozzáférhetővé tegyék a szenvedő emberiség számára, már ma is nyomát látja az ember annak a bizakodó jövőnek, amely ezen a helyen kivirágozni fog. Mindenekelőtt itt vannak Emek völgyének telepítései, amelynek az utolsó két évben jöttek létre a Nemzeti Alap földjein. Az ember szíve mozdul meg, ha látja, hogy a termékeny földet békés munkával lassan, de biztos következetességgel miképpen hódítottuk meg. Mint az ósidőben, most is bizonyos, hogy ez a része az országnak lesz hivatott arra, hogy Palesztina éléskamrájává váljék.

A Haifától Tiberiás felé vezető úton Nahalal az első új telepítés, de már híre jár a zsidó világban, hogy ez lesz büszkesége a telepítéseknek. Altnéulandra emlékezett a Neudort mintakolóniára ez a gyönyörű telepítés. Ha teljesen nem is illik rá ma még Herzl leírása, de minden feltétele megvan, hogy azzá legyen. A zsidó munkásság editje el Nahalalban és ami két év leforgása alatt történt, csak bámulatot és elismerést érdemel. Mit vittek véghez harcdezt pioniarjaink e rövid idő alatt az elmozdított talajon! Ma ez a talaj teljesen ki van szántva, egészséges és a rajta dolgozó munkásoknak már nem kell küzdeniök a járványokkal. Ezidén egyetlen lázas beteg nem volt, szemben a tavalyi maláriásokkal. Az ember megdöbbenve látja Nahalal nagy jelentőségét már abból is, hogy a közeli arab falvak a malária következtében teljesen kihalnak. Ma már kanálisok vannak és a kitérő termőtalajt mesterségesen utat látják el vízzel, ilymódon háromszorosára emelve a talaj termőképességét. Szakemberek mondják, hogy a következő gazdasági évben az utolsó év termését négyszeresére lehet fokozni.

A nahalali leányfarmnak is beláthatatlan a hordereje. A farm működése igen sokban segíti elő a nőknek a mezőgazdasági életre való nevelése problémájának megoldását. Ez a néhány adat természetesen nem meríti ki Nahalal teljes jelentőségét. Nahalal sokkal többet jelent, mint egy új telepet Erec Jiszraelben. Az ország összes telepei átlátják ennek jelentőségét és azért van, hogy még a kistelepések is olyan nagy reményeket fűznek Nahalalhoz.

Nahalal talán egyike ama sejtnek, amelyből az új társadalom struktúrája sarjadzik ki, amelyről Herzl az Ósujhónjának végén azt írja, hogy az emberi együttélés új és szerencsésebb formáját valósítja meg. És az a felelet, amelyet a mester a zsidó föld újraszülésének alapokáról regénye hősnének a szájába ad, némely vonatkozásában már Nahalalban is igazat adott. A szükség hívta életre az újra egygyévalt nép teremtő akaratát és megteremtette a szükséges anyagi és szellemi erőket, amelyek a mű felépítésére szükségesek. Nahalal pionircsapatja nemcsak munkáiból és mai

telepeseiből áll, de azokból a mérnökökből és technikusokból is, akik tudásukat és tapasztalataikat a telep érdekében értékesítették, a természeti erőket a munka szolgálatába hajlították, csatornákat, utcákat és házakat építettek.

Nahalal testvéri levegőjéből nemcsak az öntudat érzése született meg, de az egymással szembeni kölcsönös türelem is. Ez magyarázza meg a nahalaliaknak arab szomszédjaikkal való jóviszonyát. Nahalal földjéről, amely a zsidó nép tulajdona, újra virágok és gyümölcsök sarjadzanak ki, de ezzel együtt új emberek is születnek. Napos reggel, amikor először érkeztem meg Nahalalba, egy vidám gyermekcsapat ültette meg a szemem. Ez a kép maradt meg legélelkebben emlékezetemben. A nahalali gyermekek, akik vidám és boldog lármájukkal felverik a telep csendjét, megacélozzák a szülőket, a nahalali pionirek erejét, hogy a kemény jelent könnyebben viseljék el, mert ők a reménységük és az országunk ereje és jövője az ő kezükbe van.

Franciaország cáfolja az orosz tárgyalásokat

A pápa hajlandó elismerni a szovjetkormányt. Amerika lehetetlennek tartja a külföldre menekült német tőke felkutatását. Poincaré még nem válaszolt a német jogyzókra. A lausannei békeszerződés a francia kamara előtt

(Páris, január 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Azokkal a híresztelésekkel szemben, melyek szerint Franklin Bouillon és a szovjetkormány között a francia-orosz szerződésre irányuló tárgyalások komolyan haladnak, hivatalos helyen kijelentük, a tárgyalásokról egyáltalán nem tudnak. Bouillon is cáfolja részvételt az állítólagos francia-orosz tárgyalásokban.

Róma, január 5. Vatikáni körök hajlandók elismerni a szovjetkormányt,

ha más nagyhatalmak is elismerik

és ha Oroszország garantálja, hogy beszünteti a katolikus papok üldözését, valamint nagyobb engedékenységet tanúsít a vallásügyekben.

Newyork, január 5. Hermes volt német pénzügyminiszter ideérkezett. Ennek hatása máris mutatkozik. A párisi kiadású „Newyork World” jelenti Washingtonból, hogy Coolidge amerikai elnök, Hughes külügyi államtitkár és a szakértői bizottságba kiküldött amerikai megbízott: Robinson tanácskozott a németeknek amerikai pénzügyetknél levő letéteinek fel-

kutatásáról. A lap szerint hivatalos köröknek az a véleménye, hogy a külföldre menekült német tőkének a nyomozása nem hajtható végre sem jogilag, sem tényleg.

De feltűnő magának Franciaországnak az engedékenysége is. Párisi távirat szerint a külföldi sajtó ama hírei, melyek szerint Franciaország elutasítólag válaszolt a német jogyzókra, teljesen alaptalanok, mert

Páris és Brüsszel között most folynak a tárgyalások

a válasza vonatkozólag és még néhány napig el is fognak tartani.

Páris, január 5. A lapok jelentése szerint a francia kormány mielőtt a lausannei békeszerződést ratifikálás végett a parlament elé terjeszti, meg akarja szerezni azokat a biztosítékokat, amelyek az állam jövedelmeit fogják szaporítani, követelni fogja továbbá a török igéreték bevitását a kisebbségi iskolákra, Szaria határmegállapítására, a nem-mohamedánokkal szembeni kivételes intézkedések felfüggesztésére vonatkozólag.

Venizelosz

elintéztéknek tekinti a dinasztia-kérdést

Megalakult a görög köztársasági kormány. Djuvara román követ visszautazott Athénba. Tulzott jelentőséget tulajdonítanak a kisanant konferenciájának? Belgrádban szó lesz a cseh-francia szövetségről is

(Athén, január 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Venizelosz, aki tegnap este hazatért, a nyílt tengeren találkozott Plastiras ezredessel, aki egy torpedóhajón eléje utazott. Plastiras ismertette az athéni helyzetet, mire hosszas eszmecsere fejlődött ki a két államférfi között.

A „Typos” szerint Venizelosz kijelentette, hogy a dinasztia-kérdést elintéztéknek tekinti s programja republikánus. Az új görög kormány már meg is alakult. A külügyi tárcát Velos, a belügyet Mendes, a pénzügyt Archila vette át.

Venizelosz ma meglátogatta Konduriotisz tábornok-régenst, délután pedig a pártvezérekkel és a kormány tagjaival folytatott megbeszéléseket. A hazatérő Venizeloszt a háza előtt öszezsűdült tömeg lelkesen ünnepelte.

Bukarest, január 5. Djuvara athéni román követ Bratianu Constantin miniszterelnökségi államtitkár kíséretében visszautazott Athénba. Az „Universul” szerint Bratianunak igen

fontos politikai missziója van

az athéni kormánynál.

Bukarest, január 5. Duca külügyminiszter kijelentette, hogy a belgrádi konferenciáról elterjedt hírek tévesek. Általában tulzott jelentőséget tulajdonítanak ennek a találkozásnak, mely nem egyéb, mint

a kisanant külügyminisztereinek szokásos összejövetele,

a napirenden levő kérdések és események részleteinek precizizozása. A három külügyminiszterium között egyébként is állandó az érintkezés minden fontosabb kérdésben s így semmi különösebb tárgy nem szerepel a konferencia programján, csakis egyes részletek kölcsönös felvilágosítása és a magyar kölcsönrel szemben követendő magatartás.

A bukaresti csehszlovák követ nyilatkozata szerint a belgrádi konferencia újból megerősíti a kisanant szolidaritását. Ami a francia-csehszlovák szerződést illeti, Benes külügyminiszter erről részletesen fogja kollégáit informálni a konferencia alkalmával.

Kiterjesztik a statáriumot Magyarországon

Az internálótáborok feloszlását és az emigráció likvidálását követelték újból a nemzetgyűlésen. A szigorított statárium. Hol halgatják ki Héjjas Ivánt? A bombamerénylők az ügyészségen

(Budapest, január 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) A mai nemzetgyűlésen Kéthly Anna szociáldemokrata képviselő is a csongrádi bombamerénylővel foglalkozott. Beszédében a legszigorúbb vizsgálatot sürgeti a legerélyesebb megtorlást. Követeli, hogy a tényleges merénylőkön kívül a felbujtókat is nyomozzák ki. Szerinte a legutóbbi sajtóközlemények adtak alapot a merénylő elkövetésére. A gyilkos gyilkos marad akkor is, — mondotta — ha vezériket irnak róla.

Lendvai (közbeikt): A „Népszava” is elparentálta Szamuelyt!

Kéthly követeli, hogy a nyomozásnál ugyanazok az elvek érvényesüljenek, mint a kommunista puccsok leplezésénél. Ezután a zalaegerszegi internálótábor állapotairól beszélt.

Kabók Lajos hangoztatta, hogy a politikai eliteltek szabadonbocsátását kívánja, valamint az internálótáborok feloszlását és a rendőri jelentkezés kényszerének megszüntetését.

Vass (miniszter ingerülten megjegyzi): Pápán 1919 március 15-én revolverrel lőttek az elvtársak, ha valaki közbeszólt. Először a maguk multját vizsgálják meg! (Nagy vihar és ellentmondások.)

Kabók: Likvidálni kell az emigrációt és lehetővé kellene tenni, hogy azok, akik őt esztendeje vannak már távol hazájuktól, visszajöhessenek.

Közbeiktások: Önként mentek el, miért nem jönnek vissza?!

Kabók: Mert nem akarják magukat kitenni a következményeknek.

Mára tizenhét interpellációt jegyeztek be a Ház könyvébe. Ezek között van Ruppert Rezső, aki amiatt fog interpellálni, hogy ékszerővadékok mellett miért bocsátották szabadon Ulainékat. Eckhardt Tibor a külföldi kölcsön ügyében hozott határozatok és jegyzőkönyvek hiteles szövegének közzétételét fogja követelni a kormánytól.

Rassay Károly és Hegedüs György között, mint ismeretes, a nemzetgyűlés tegnapi ülésén szóváltás támadt, melynek mára

lovagias folytatása lett.

Létay Ernő és Dénes István képviselők utján Rassay provokálta Hegedüst, aki Reischl

Richárdot és Bogya Jánost nevezte meg segédeként.

Budapest, január 5. Hír szerint a mai minisztertanács már tárgyalni fogja a robbantószerkeket elrejtői ellen irányuló, valamint a statárium kiterjesztéséről szóló törvényjavaslatot, mely legközelebb a Ház elé kerül. Újabb jelentés szerint a minisztertanács Bethlen István elnökletével már el is fogadta Nagy Emil igazságügyminiszter egyszakosos törvényjavaslatát, mely szerint

halálal büntetik a robbantószerkeket rejtőit.

Elfogadta a minisztertanács azt a másik javaslatot is, mely szerint lázadás és gyújtogatás kivül gyilkosságokra is kiterjesztik a statáriumot.

Tegnap este, mint a „Magyar Hírlap” jelenti, intézkedés történt, hogy Héjjas Ivánt ne hozzák fel Budapestre, hanem a kecskeméti rendőrség hallgassa ki és jegyzőkönyvi vallomását haladéktalanul küldjék fel Budapestre.

Ezzel szemben „Az Est” úgy értesül, hogy a budapesti főkapitányság ma délelőtt tíz órára

megidézte Héjjas a budapesti rendőrségre

tanuvallomásának felvételére. Héjjas értesítette a rendőrséget, hogy pontosan meg fog jelenni a főkapitányságon. Héjjas Iván kihallgatásáig a budapesti főkapitányságon felfüggesztették a csongrádi bombamerénylő ügyében való nyomozást.

Ma délelőtt Héjjas meg is jelent Szrubián kapitánynál, aki azonnal hozzáfogott kihallgatásához. Héjjasról főleg az alföldi brigádról és a csongrádi merénylőre való viszonyáról fogtak felvilágosítást kérni. Kihallgatása után Héjjas azonnal Marinovich főkapitány elé vezeték, aki a politikai vonatkozású kihallgatást maga akarja végezni. Azt, hogy ezek a politikai kérdések milyen ügyekre vonatkoznak, még nem hozták nyilvánosságra.

A csongrádi bombamerénylő ügyében gyanús, de még szabadlábban volt Sággy János földbirtokost ügyési rendeletre a csendőrök elfogták és Szegedre vitték, ahol a többi kilenc gyanúsítottal együtt a vizsgálóbíró őt is végleges letartóztatásba helyezte.

Egy zsidósors

Regény. Dán nyelven írta Méir Aaron Goldschmidt

— De hát nem tartozik egy kevéssé a családhoz?

— De igen. Egy kevéssé. Ilyen körülmények között azonban ennek semmi jelentősége sincsen.

— No — de hiszen mindez alapján véve csak alsórendű jelentőségű dolog, ha egyszer magával a családdal jól össze tud férni. Azt pedig saját maga is mondja, hogy a család a legnagyobb tapintatossággal viselkedik magával szemben.

— Igen. De nem érzett még maga soha olyasmit, hogy van olyan tapintatosság is, mely sebezni tud? Hiszen a szerencsétlenség éppen az, hogy egyáltalán szükség van itt tapintatosságra. Valahogy kínos nekem az ő uri hallgatásunk, mert hozzá vagyok szokva, hogy meghalljak bizonyos szavakat, amelyeket mindenünnen kiséjtek. Hiszen ha csak egyszer is beszélne nekem jelenlétemben a zsidókról vagy gunyolódniuk fölöttük! Valóságilag jótétemény volna ez számomra. Ebből biztosan látnám: egészen elfeledték, hogy én is zsidó vagyok. De nem hall itt az ember még csak egy gyöngy megjegyzést sem a zsidókról, mindamellett, hogy számtalan alkalommal szinte már a nyelvükön volt. Nemrég egy Jakobson nevű emberről foly a beszélgetés. Láttam az arcokon, milyen szívesen megkérdezték volna, hogy zsidó-e az az ember. De hát persze, én is jelen voltam, kényelmetlen volt nekik, hát inkább hallgattak. Az, hogy én zsidó vagyok, állandóan ott van tudatukban, jelenlétem megköti őket, nem tudnak olyan bizalmasan és hátsó gondolat nélkül beszélni velem, mintha kereszt-

tény volnék. Hiszen az én legnagyobb boldogságom éppen az volna, ha egészen fölolvadnék bennök, mint individuum eltűnnék és csak az ő családi életük egy részeképpen élhetnék. De minden pillanatban hirtelen lökésel tép ki valami közülük és úgy állok közöttük, mint valami idegen. A vérünk az, aki nem akar, nem tud testvérisülni. Valami sötét, végzetes hatalom áll közöttünk és távol tart bennünket egymástól.

Léwy lehajtott fejjel ült és sokáig hallgatott, még akkor is, amikor Jákob már bevégezte beszédét. Akkor aztán így szólt!

— Ha kedvem lett volna fejemet kockáztatni, akkor mindezt, amit most elmondott nekem, az utolsó szóig megjósolhattam volna magának. A dolognak lényege éppen az, hogy zsidók vagyunk és még ebben is a legkomiszabb az, hogy mi magunk olyan kitorolhatatlanul jól tudjuk ezt. Azért is igyekeztem megtenni minden tőlem telhetőt, de hát most már egyre megy. Én a maga kezelőorvosa vagyok és továbbra is az kívánok maradni mindamellett, hogy rendeléseimnek ellenszegült. De hát ha magának volna egy betege, aki meghütötte magát és gondatlansága következtében és a maga orvosi tanácsának be nem tartása miatt tüdőgyulladást kapott volna, bizonyára maga se hagyná segítség nélkül elpusztulni csak azért, mert a saját hibájából esett tüdőgyulladásba. Akar-e egy jótanácsra hallgatni?

Jákob végigdobta magát a diványon, két kezét szemére tapasztotta és nem válaszolt.

Léwy egy ideig föl és alá járkált, aztán így szólt:

— Hiszen kérdezhetné: mi a fenének is jövök magához, hogy bizalmasságomat magára erőszakoljam. Én magam is kérdezhetném ezt

Hivatalos jelentés szerint a vizsgálóbíró ma megkezdte a csongrádi bombamerénylő ügyében letartóztatott kihallgatását. Pirocska Jánost a katonai ügyészség a ma reggeli személyvonattal polgári vádlottként átvitette a szegedi törvényszékre.

Beszűntették a teheráruforgalmat

Csak öt napig tart a korlátozás. A személyforgalmat az egész országban minimálisra korlátozták

(Kolozsvár, január 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nagy havazások és a regátban még ma is uralkodó óriási fagy miatt a CEFK vezérigazgatósága minden jójegykezete ellenére egyelőre képtelen biztosítani a forgalom rendjét. Erdélyben a postai küldemények huszonegy órai késéssel érkeznek meg, ez az oka, hogy a hivatalokban épenugy, mint a közgazdasági élet sok ágazatában, nem bonyolítható le az ügyrendi forgalom. A vasut vezérigazgatósága Bukarest, Nagyvárad és Máramaros-sziget között közlekedő két gyorsvonatot és három személyvonatpárt aként redukálja, hogy egyelőre ezen a vonalon naponta egyetlen gyorsvonat és egy személyvonat fog közlekedni.

Hasonló korlátozások történtek a temesvári és aradi üzletvezetőség területén is, ahol a keleti expressz kivételével egy a gyorsvonat, mint a személyvonat forgalmában lényeges redukció történt.

Legfontosabb jelentősége annak az intézkedésnek van, hogy a vezérigazgatóság vasárnap esti kezdettel, öt napra az ország egész területére beszüntette a teheráruforgalmat.

Hosszu János igazgató, a kolozsvári üzletvezetőség főnöke, a forgalom korlátozásáról így nyilatkozott, hogy a személyforgalom redukciója a közönség érdekében történik, nehogy ok nélkül napokon át várakoztassák az utasokat olyan vonatokra, amelyeknek beérkezése kétséges. A forgalomban maradt néhány vonat a lehetőséghez képest pontosan fog közlekedni. Az erdélyi vasutak késése korántsem olyan nagy, mint a regátiaké. Itt nálunk mindössze néhány órai késésről lehetne szó abban az esetben, ha a magyarországi vonatok a határra pontosan beérkezének. Azonban a vasutak odaát is nagy hóviharakkal küzdenek és sokat késnek. A kolozsvári üzletvezetőség különben a forgalom lehető lebonnyolítása érdekében Szatmár és Máramaros-sziget között új vonatot állított be. Az expresszvonat csak Szatmárig közlekedik. Itt a Máramaros-sziget felé utazók átszállanak az ujonnan beállított vonatra, amely gyorsvonat-sebességgel megy Szatmárig.

magamtól, mert én magam se tudom. Itt bévül, a bordák alatt fészkel valami, ami ki akar törni és ha nem volnék határozott ellensége a materialistáknak, akik olyasmit állítanak, hogy az érzelmek a szívben székelnek, hát azt kéne hinnem, hogy annyit se törődök magával, mint egy szuvas hajtóféval. De hát én ezt nem cselekszem. Mert ebben az esetben magától értődik, föl és alá járnék a szobában, dörmölném a kezem és azt mondanám: „De a fene megégye, hát mi a nyavalyának megy oda és jegyezi el magát? Hát ne csinált volna ilyen marhaságot! Maradt volna el!” — De én ezt nem cselekszem. Én nem vagyok a maga barátja, én semmi egyéb nem vagyok, mint a maga háziorvosa — és maga nagybeteg. Maga most itt fekszik a diványon, én megállapítom a betegség diagnózisát és tudományai telt agytekervényeimből végvizsgálom minden ehhez hasonló betegségnek kórtörténetét. Hadd gyujtsak egy szivarra... na, hiszen itt fekszik maga... mire a szívtart végigszívtam, úgy gondolom: végeztünk is. Most aztán figyelhet és bámulhat. — Ha alaposan megvizsgáljuk a dolgot, különböző lehetőségeire bukkanunk annak, hogy egy zsidó fiúnak keresztény lánnyal való egyesülése milyen módon végződhetik szerencsésen. Először is boldog házasság alatt én olyan ha egy zsidó fiú a Dob-utca ragyogó sarkáról, vagy a bájdos Király-utcából¹⁾ eljegyezi magát egy keresztény hölgygel, akinek társadalmi állása és rangja nagyjából a cselédányok körzetébe esik. De a boldog házasság alatt én olyan házasságot értek, melyben a jegyesidőnek minden reményei teljességgel

¹⁾ Pest utcaneveket használtam az eredeti azonos jellegű kopenhágai utcák helyett.

(Folyt. köv.)

Poljansek plankácsokat szállít Grossmann Jenő Nagyvárad Baross-utca 10. Sürgőnycim: Grossmasin :: Telefon 2-86

Szabad-e

Nagy Irodalmi köz

(London)

Az angol fő érdekes per egy évre ny

Tavaly című folyóir

Mac Kenna

egy hosszabb

állapodás alá

leszállította

négyezer sző

állapodás é

sterling hon

Az el

változtatás

folytatást C

san megcenz

birónál ker

jelentette a

kat a lap

védekezése

— Vo

mert a regén

megjelenése

sóink józilese

asszonyról, a

azonfelül azt

írja a regény

van. Ilyesmi

még egy rés

glikán lelkes

kedvező szín

kintve, hogy

sem adhatta

tem hivatott

télyét leront

Erre a

— Te

publikumána

olvasmányt

giti. Másrés

tól, hogy az

értem az író

gondolattal

tehat ilyen

A sze

yeslem és a

tet igaz szin

elfelejteni,

ujság. A kö

a szekrényen

hozzáférköz

a gyermekhe

gük. Az ujs

ujságnak szá

érzékenysége

tettem közze

megírta.

A bir

ezeket mond

— Ne

osztja a vél

ha ő máské

a nyilvánoss

hogy a pub

nyomatásban

lépten-nyom

van az elos

nem szabad

szében. De

kellott volna

irói munkán

lessége lett

vegezésében

A sze

várják a re

lyan arról,

szertlen besz

kára lenne.

A bir

dés merül

megváltoztat

mondom ki,

jövőben egy

az írók, publ

A, Re

„Times” é

véleményét,

mértékben

„Daily Tele

nyilatkozott

wönkretettem

tattam a st

ósaival, al

Még G. K.

Szabad-e változtatni az író kéziratán?

Nagy irodalmi per Londonban. Mac Kenna tiltakozik regénye megkurtításán

(London, jan. 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az angol főváros intellektueljeit most egy igen érdekes per foglalkoztatja, melynek előzményei egy évre nyulnak vissza.

Tavaly nyáron Mr. Donald, a „Referee” című folyóirat szerkesztője felkérte Stephen Mac Kenna regényírót, hogy a lapja számára egy hosszabb szerelmi regényt írjon. A megállapodás alapján Kenna néhány hónap múlva leszállította a regényt, amelyben kerek százezer szó volt és amiért ugyancsak a megállapodás értelmében a szerző ötszáz font sterling honoráriumot kapott.

Az első folytatást a folyóirat minden változtatás nélkül közölte, de már a második folytatást Curnock, a lap új szerkesztője alaposan megcenzurázta. Ez ellen Mac Kenna a bírónál keresett jogorvoslást. A szerkesztő kijelentette a tárgyalás elején, hogy a kihagyásokat a lap érdekében kellett eszközölnie és védekezése során ezeket mondta:

— Voltaképpen kényyszerülve voltam erre, mert a regénynek olyan részei voltak, amelyek megjelenése esetén mélyen sértették volna olvasóink józólását. Szó volt a regényben egy fiatal asszonyról, akit elcsábítanak. Ezt a részt töröltem, azontúl azt is, amikor egy fiatal leányról azt írja a regényírő, hogy három hónapos gyermeke van. Ilyesmi nem tartozik a nyilvánosság elé. Volt még egy része a regénynek, ahol az író egy anglikán lelkészt rajzol. A jellemzés azonban nem kedvező színben állítja be a lelképást és tekintve, hogy olvasóink közül sok a pap, már ezért sem adhattam le, eltekintve attól, hogy nem éreztem hivatottságot arra, hogy a lelkész-kar tekintélyét lerontsam.

Erre az érvelésre a bíró így felelt:

— Természetesnek találom, ha a szerkesztő publikumának ízlésére tekintettel van és csak olyan olvasmányt közöl, amely a közönség ízlését kielégíti. Másrészt azonban nem lehet követelni az írótól, hogy az életet valótlanul adja vissza. Jól megértem az író, aki, amikor könyvét átadja, ezzel a gondolattal adja át publikumának: „ilyen az élet, tehát ilyenek rajzoltam”.

A szerkesztő: Az író álláspontját én is helyeslem és azt mondom, hogy könyvekben az életet igaz színekkel kell megfesteni. De ne tessék elfelejteni, hogy a könyv mindig más, mint az ujság. A könyvet megveszem, átolvasom és elzárom a szekrényemben. Az ujság azonban mindenképp hozzáférhető, hozzájut a serdületlen leányhoz és a gyermekhez, a kiknek fejletlen az ítélőképességük. Az ujság tehát nem írhat le mindent. Az ujságnak számítani kell a közönség előítéleteivel, érzékenységgel és ízlésével. Ez az oka, hogy nem tettem közzé a regényt, úgy ahogy azt a szerző megírta.

A bíró erre átadta a szót a szerzőnek, aki ezeket mondotta:

— Nem kifogásolom, hogy a szerkesztő nem osztja a véleményemet. Semmi kifogásom az ellen, ha ő másképp gondolkozik arról, hogy mi kerülhet a nyilvánosság elé és mi nem. Ha az a véleménye, hogy a publikum meg van botránkozva azon, hogy nyomtatásban olvas olyasmit, amivel az életben lépten-nyomon találkozunk, ha a köztudatban megvan az elcsábított asszony fogalma, de azt leírni nem szabad, ezt a felfogást tartsa fenn teljes egészében. De akkor a regény folytatását végleg be kellett volna szüntetnie. Az én panasom az, hogy írói munkámat megcsonkítja és meghamisítja. Kötelessége lett volna a regény folytatását eredeti szövegében közölni, vagy pedig beszüntetni.

A szerkesztő: Aki tudja, hogy százezrek várják a regény folytatását, nem beszélhet komolyan arról, hogy a regény további folytatását egyszerűen beszüntessük. Ebből a lapnak mérhetetlen kára lenne.

A bíró: Ugy látom, hogy itt az az elvi kérdés merül fel, vajjon a szerkesztőnek joga van megváltoztatni a kéziratot. Ha most azt az ítéletet mondom ki, hogy nincs meg ez a joga, akkor a jövőben egyetlen szerkesztő sem változtathatja meg az írók, publicisták és közgazdasági szakírók közléseit.

A „Referee” szerkesztője erre felolvasta a „Times” és „Daily Telegraph” szerkesztőjének véleményét, amely szerint a szerkesztőnek teljes mértékben joga van változtatni a kéziratot. A „Daily Telegraph” szerkesztője többek között így nyilatkozott: „Anélkül, hogy a közlemény lényegét érintenem volna, igen sűrűn töröltem és változtattam a stíluson. Ezt megtette Lloyd George beszései, aki ezek miatt soha nem panaszkodott. Még G. K. Chesterton kéziratát is kijavítottam.”

A per során az író megmaradt álláspontja mellett és követelte a regény folytatásának abbahagyását, vagy pedig a regény szövegének változtatlan közlését.

A szerkesztő ánnepélyesen kijelentette, hogy ezután nem fog változtatni a regényen. Az ellenfelek békejobbot nyújtottak egymásnak és ezzel az érdekes per befejeződött.

Ramsay Macdonald összeállította kormányát

Nyolcadikán nyitják meg az angol parlamentet. A koalíciós törekvések nem bíznak sikerrel. Mit tartalmaz a trónbeszéd. Baldwin okvetlenül lemond

(London, jan. 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kedden, január nyolcadikán, mint ismeretes, összeül az angol alsóház. Ezen a napon fog eldőlni nemcsak a Baldwin-kormány, hanem az angol politika s ennek következtében Európa legközelebbi politikájának a sorsa is. A nem sok sikerrel bíztató koalíciós törekvésektől eltekintve szinte bizonyosra vehető, hogy Ramsay Macdonald elnöklétével munkáskormány kerül Anglia élére.

De ha közben a nagytőke meg tudná akadályozni valamilyen módon a Labour Party hatalomra jutását, mely esetben

valószínűleg Asquith lenne az új miniszterelnök,

Baldwinnek okvetlenül mennie kell. A parlament megnyitására felolvasásra kerülő trón-

beszéd ugyanis ki fogja jelenteni, hogy a védővám kérdésében, melyben a kormány megbukott a választásokon, végre dönteni kell, ami egyenlő értelmű a jelenlegi kabinet lemondásra kényszerítésével. A legújabb pártközi tanácskozásból és nyilatkozatokból is arra lehet következtetni, hogy a konzervatívok és a liberálisok, legalább a legközelebbi időkben,

nem fognak együttműködni.

Ramsay Macdonald számít azzal az eshetőséggel, hogy január nyolcadikán át kell vennie az angol politika irányítását. Az angol munkásvezér már összeállította kormányát, melyben ő maga lenne a miniszterelnök és a külügyminiszter. A többi tárcát Henderson, Clynes, Shaw, Thomas, Ogrady, Wedgewood és Webbs vennék át.

Bethlen titkolja a magyar kölcsön feltételeit

Rassay összehívatta a nemzetgyűlés pénzügyi bizottságát. Angol tőke vonul be Magyarországra.

(Budapest, január 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) A magyar nemzetgyűlés pénzügyi bizottságát összehívták. Rassay Károly megindokolta az összehívást, mely azért történt, hogy a kormány adjon felvilágosítást a külföldi kölcsön állásáról és a belföldi pénzügyi kérdésekről. A közgazdasági életet állandóan különböző hírek nyugtalanítják. A budapesti tőzsde mai állapota is ezeknek a híreknek a következménye. Bethlen miniszterelnök kijelentette, hogy

még nem érkezett el az ideje

annak, hogy a külföldi kölcsönről teljes felvilágosítást adhasson. Még folynak a tárgyalások, de amikor a megállapodások ratifikálásáról lehet szó, a nemzetgyűlést tájékoztatni fogja.

Kállay pénzügyminiszter kijelentette, hogy a külföldi kölcsön ügyében nincs semmi titkos megállapodás és semmiféle olyan, amit titkolni kellene. Mindenki tudja, hogy

öt felévre szóló költségvetés

kidolgozásáról van szó s az ezalatt mutatkozó deficit eltüntetésére szükséges külföldi kölcsönről. A magyar pénzügyi reorganizáció két pillére a bankopres megállítása és a jegybank felállítása. Olyan gazdasági helyzetet kell te-

remteni, hogy az emberek munkájukból éljenek meg, nem pedig a könnyen szerzett nyereségből. A tőzsdéi bessz okairól nyilatkozva hangoztatja a pénzügyminiszter, hogy azok az akciók, amelyek a magyar pénzügyi helyzet szánására megindultak, jótékony

hatásukat legközelebb a tőzsdén is éreztetni fogják.

A külföldi tőke jelentkezése már eddig is érezhető volt, most pedig rendkívül jelentős kilátások vannak, különösen az angol tőke beáramlására. Alaposak a kilátások arra, hogy a közeljövőben már a régi árfolyamokat fogják a tőzsdén viszontlátni.

A magyar nemzetgyűlésen Sándor Pál a magyar kölcsönrel foglalkozva megállapítja, hogy ez az a kérdés, amelyben a liberálisok, szociáldemokraták és fajvédők egyetértenek. A kölcsönről sem a bel-, sem a külföldi emberek nem tudnak véleményt mondani, mert senki sem látja tisztán a kölcsön ügyét. Sándor Pál a legsürgősebbnek tartja, hogy Bethlen miniszterelnök tájékoztassa alaposan a közvéleményt a magyar kölcsönről, másrészt egészséges gazdasági élet és jó tőzsdéviszonyok megteremtésével a belföldi kölcsön előfeltételeit biztosítsák.

Nem szüntetik meg a maximális árakat

A mézárások 18 lejt, a hatóságok 16 lejt kínálnak egy kiló husért. Szigorú megőrzést ígér Muresan prefektus. Az áthelyezett jegyzők ügye. Egyelőre megmarad az ostromállapot. Kolozsvár visszakapja a lovasrendőrséget

(Kolozsvár, jan. 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Január elsejével lejárt a városi tanács által kiadott maximálási rendelet. Az árszabályozás további módosításainak megállapítására tegnap délelőtt anket volt a vármegyeházán. Ez érdekelték bevonásával megtartott értekezleten Kolozsvár mézárásai kérték a maximális árak felfüggesztését, mert különben nem garantálhatják a város ellátását. Tegnap reggel már alig lehetett húst kapni. A mézárások azzal érveltek, hogy tizenegyet lejes árban nem mérhetik ki tovább a húst, mert ráfizetnek. Az anketon Crainic városi tanácsos, az ipari ügyosztály vezetője s a tanács több tagja is azt ajánlotta, hogy a husárakat ne maximálják többé, mert az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy a

hivatalos ármegállapítással nem lehet a drágaságot letörni.

Az élelmiszerek olcsóbbodását csak a szabad verseny hozhatja meg. Utalea polgármester azonban szükségesnek látja a maximálási rendelet megújítását, ha némileg felemelt árak mellett is.

Ezt a félhivatalos engedélyt az anketon jelenvolt mézárások félremagyarázták s a hus árát 18—20 lejre emelték fel s abban a hiszemben, hogy a maximális árak már nincsenek érvényben, tegnap és ma mintegy 160 darab marhát vágtak, ami a román ünnepekre

biztosítja Kolozsvár husellátását.

Ez az áremelés azonban korai volt, mert a városi hatóságok még nem tekintették elintézettnak az ügyet, melyben a döntést Muresan Septimiu prefektusra bízták. A vármegyei prefektus pedig a kö-

vetkezőket mondotta az Uj Kelet munkatársának:

— Szó sem lehet a maximális árak felfüggesztéséről, mert ismét kezdetét venné a spekuláció. A mézárások félreértették Crainic tanácsos indítványát, amely különben sem lehetett hivatalos jellegű, minthogy a maximálási rendelet felfüggesztése nem az ő hatáskörébe tartozik. De a mézárások kívánsága nem is jogos, mert a marha ára a kemény tél és a drága takarmány miatt eső tendenciát mutat s így

a husárak felemelésére nincsen ok.

A méltányosság elve alapján azonban kilonkénti kétételes emelést meg lehetne talán engedni, amiről a ma délutáni anket fog dönteni, mely a város-házán lesz. Ha pedig a mézárások nem fogják alávetni magukat a bizottság határozatainak, a reinitenskedőktől megvonjuk az iparengedélyt. Eppen most tárgyaltam Popovicu randörprefektussal, akinek a közegei sorra fogják járni a székeket annak ellenőrzésére, hogy a mézárások nem bojkottálják-e a közönséget, vagy nem hájgák-e át az új maximális árakat.

Muresan prefektus ezek után szóvátette az áthelyezett kolozsmegyei jegyzők ügyét.

— Az egyik reggeli lap — mondotta — mindenáron politikai tendenciát lát az áthelyezésekben, holott azok csak szolgálati érdekből történtek. Nem voltam tekintettel arra, hogy román, zsidó vagy magyar az illető s a jegyzőket nem is a magam kezdeményezésére cseréltem ki, hanem a lakosság kívánságára. A lefolytatott fegyelmi vizsgálatok során és a főszolgabírák jelentéséből

teheráruforgalmat

korlátozás. A személyforgalom minimálisra korlátozták. Az Uj Kelet tudósítójától. A regényírő és a regényírő házi fagy miatt a CFR den jógyekezete ellenére csitítani a forgalom rendi küldemények huson-kezik meg, ez az oka, éppengy, mint a közgazdaságban, nem bonyolítottam. A vasut vezérigazgatógyvárad és Máramaros két gyorsvonatot és há-aként redukálja, hogy malon naponra egyetlen pályvonat fog közlekedni. Azok történtek a temes-tőség területén is, ahol felével egy a gyorsvonat forgalmában lényegs

ntősége annak az inté-vezérigazgatóság vasár-napra az ország egész teheráruforgalmat.

zgatón, a kolozsvári üzlet-galom korlátozásáról egy személyforgalom reduk-tében történik, nehogy várakoztassák az utaso-amelyeknek beérkezése n maradt néhány vonat pontosan fog közlekedni. Esete korántsem olyan. Itt nálunk mindössze lehetne szó abban az országai vonatok a határra. Azonban a vasutak kkal küzdenek és sokat üzletvezetőség különben yü lebonyolítása érdeké-amarosszigit között új az expresszvonat csak. Itt a Máramarosszigit az ujonnan beállított onat-sebességgel megy

am se tudom. Itt bévül, valami, ami ki akar határozott ellensége a yasmit állítanak, hogy kékelnek, hát azt kéne törődök magával, mint Dehát én ezt nem cse- esetben magától érte- szobában, dörzsolném m: „De a fene meg- ak megy oda és jegyezi t volna ilyen marha-

— De én ezt nem gyök a maga barátja- gyök, mint a maga egybeteg. Maga most a megállapítom a be- dománnyal telt agy- sgáalom minden ehhez érténét. Hadd gyujt- hiszen itt fekszik régigszívtam, úgy gon- ost aztán figyelhet és an megvizsgáljuk a geire bukkanunk an- k keresztény lánnyal don végződhetik sze- og házasság jöhet létre ca ragyogó sarkáról, ből) eljegyzi magát kinek társadalmi ál- cselédlányok körze- zasság alatt én olyan a jegyesidőnek min-

áltam az eredeti azonos- tt.

utca 10. Sürgőnyim: nasia :: Telefon 2-86

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja

Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.

Felolvasó szerkesztő: Dr. Marton Ernő

Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei félévre 320 lei, egész évre 620 lei.

Oromániaiában és külföldön az „Uj Kelet” részére kizárólag Rador Publicitate (Bucuresti, Str. Gen. Berthelot 1.) hirdetési iroda vesz föl hirdetéseket.

A kolozsvári zsidó cserkészek kézműipari kiállítása

(Kolozsvár, január 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Holnap nyílik meg a zsidó cserkészek kiállítása a Tarbut termeiben. Nem lehet meghatottság nélkül írni erről a kiállításról, amelynek keretében a zsidó gyerekeink varázsolják elénk a jövő biztató ígérteit. Ünnepe ez a kiállítás, elsősorban ünnepe a Tarbut-iskolának, amely a maga szerény eszközeivel imponáló csöndben dolgozik és holnap újból megmutatja, hogy egész embereket nevel és a gondjaira bízott gyermekeknek nemcsak lelki és testi kulturája fekszik a szívében, de hozzászoktatja őket ahhoz is, hogy kezük munkájával is fel tudják venni a harcot a létért.

Ünnepe ez a kiállítás a zsidó cserkészeknek is, akik jókedvvel és szorgalommal fekszenek neki iskolai tanulmányaiknak és vidám erővel táboroznak hegyek tővéen, a cserkészkirándulásokon, a munkahelyeik mélyén pedig kezük munkájával az igaz alkotás gyönyörűségét szerzik meg maguknak. De ünnepe ez a kiállítás a város egész zsidóságának is, mert látja, hogy a zsidó cserkészek erős öntudattal és acélos munkával vétezik fel magukat a jövőre.

Ma este meglátogattuk a készülő kiállítási termeket. A somérparancsnokok utmutatásai mellett, maguk a cserkészek disztik fel a két termet. A fiúk az egyik, a lányok a másik terembe helyezik el a kiállításra szánt tárgyakat. Érthető lázas izgalommal becéznek végig minden egyes darabot, a kezük munkáját Számszerint száznolcvankét tárgy kerül kiállításra, minden órs a saját jelvénye alatt csoportosítja a tárgyakat.

A kiállított tárgyak jórésze a praktikusság jegyében született meg. A fiúk az asztalosműhelyben serénykedtek, a különböző asztalok, virágállványok és izléses képrámák légióit munkálták meg, a lányok tetszetős kosarakat fontak és a himzett és varrott kézimunkák özönével árasztották el a kiállítást. A cserkészélet ezer apró szükségletéről is a saját kezük munkájával gondoskodtak. Faragott cserkészbotok, jelzőlámpák, táborozáskor szükséges összeszokható szekrény és sok más szép és értékes munka tarkítja a kiállítótermeket. Ahol lehetett, különösen a kézimunkákban, zsidó motívumokkal díszítették alkotásaikat, sok értékes darabon pedig a cserkész-liliom stilizált motívuma.

A mindennapi célt szolgáló sok értékes tárgyon kívül az egyéni izlés és egyéni koncepció is utat talált egy-egy disz munkában. Apró faszobrokból, művésziesen faragott és égetett faképekből kivártot tehetség csillan ki. A kiállítás értékes anyagáért és annak beszédes vallomásáért elsősorban az intézet vezetőségét, a somérparancsnokságot illeti a dicséret.

A kiállítást holnap reggel kilenc órakor Ghidonescu egyetemi tanár, az erdélyi cserkészcsapatok főparancsnoka nyitja meg.

— Az Uj Kelet legközelebbi száma a hatóság által elrendelt általános munkaszünet miatt csütörtökön reggel a rendes időben jelenik meg.

— A Szövetség nagytanácsbizottságának ülése. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség nagytanácsbizottsága folyó hó 7-én, hétfőn rendes gyűlést tart Nagyszebenben. A gyűlés legfőbb tárgya az erdélyi zsidók palesztinai kolóniájának ügye. A tanácskozáson részt vesz Pollák Adolf, a Zsidó Nemzeti Alap központi kiküldöttje is.

— A visóvölgyi vasút új szárnya. Bukarestből jelentik: A visóvölgyi vasutvonalat tavaszra oldalszárnnyal bővítik ki, mely Moiseiből kiindulva, Szacsalon keresztül a kolozsvári vonalon lévő Bethlen állomásig fog vezetni. Az új vonal Felsővisó közelségét virágoztatná fel. Az új vonal által az Izárvölgy is megkapná a rég éhajtott vasutvonalat és a megyének ez a gazdag része kapcsolatot nyerne a forgalmi hálózattal. Mint értesülünk, a közlekedési minisztérium már el is rendelte a vasutvonal számára a terep kimérését, melynek költségeire félmillió lej utalt ki.

— Rendelet a karácsonyi munkaszünetről. A kolozsvári rendőrprefektúra a román karácsonyi alkalmából a következőket rendelték ki: Mi, Cluj város rendőrprefektusa, a színházakra vonatkozó törvény és a művészeti minisztériumnak ezzel a kapcsolatban álló 267—924. rendelkezése alapján a következőket rendeljük ki: Minden hangverseny, mulatság, látványossági előadás a színházakban, mozikkban, varietekben, kabarékban, valamint az éneklés és hangszerezen játszás nyilvános helyiségekben, kávéházakban, éttermekben stb. karácsony szombatján (január 6-án) egész nap és vízkereszt előestéjén (1924 január 18-án) egész nap tilos. 1924 január 7—8, valamint 14. és 19. napján első- és másodosztályú kávéházak és éttermek, valamint kabarék, varieték részére a záróra reggeli 3 órában állapítatik meg. A záróra meghosszabbításért a pénzügyigazgatásnál 300 lej fizetendő és a rendőrprefekturától engedély kérendő. Ezekben a napokban kívül a záróra az összes nyilvános helyiségekben az 1923 november 8-án kelt 357. számú rendeletünkben megállapított időben történik. 1924 január 7. és 8-án mindenféle üzlet, ipari és kereskedelmi vállalat, gyárak — a megszakítás nélkül tüzelt dolgozók kivételével — teljes munkaszünetet kötelesek tartani. Mészárosok, pékek, vegyeskereskedések és borbélyok január 8-án délelőtt 10 óráig nyitva tarthatnak. Folyó hó 6-án vasár-az ünnepek a vasárnapi munkaszünetre tekintet nélkül nyitva tartandók. Az ezen rendelet ellen vétők az érvényben levő törvények szerint büntetendők. Cluj, 1924 január 3-án. Prefectul Politiei: ss. V. Popoviciu. Seful diviziei: Mihnea.

— Január huszadikán avatják fel a mészárosok székházát. A kolozsvári huszárosok szövetsége január huszadikán avatja fel nagy ünnepek között a Kriza-utca 12 szám alatt újonnan épült székházát. Az avatási ünnepségen az összes helybeli notabilitásokon kívül jelen lesznek a vidéki rokonszövetkezetek képviselői és a bukaresti mészárosok szövetségének kiküldöttjei is. A felavatási ünnepségek után este az új székház nagytermében bankett lesz.

— A megrögzött betörő. Liskai Ferenc többször büntetett betörő, aki alig két hónapja hagyta el az ügyészség fogházát, tegnapelőtt este Ilea detektívönök lakását akarta kifosztani, de megzavarták és sikerült elmenekülnie. Az új folyamán a Pata-utcában akart betörni, de be kellett érnie egy pár csirkével, mert egyébbel nem jutott. Az arra járó rendőrorjárat leigazoltatta és bekísérte a rendőrségre. Ott a tyuklopáson kívül több betörést beismert, de kijelentette, csak azt szégyenli ő, aki csak nagyobb betörés és lopás miatt volt eddig büntetve, most két csirke miatt kerüljön az ügyészség fogházába. A javithatatlan betörőt átkísérték az ügyészség fogházába.

— Egy leányintézet harminc növendéke betegedett meg humérgezésben. Kolozsváron az elmúlt hetekben különös járvány kapott lábra. Tömegesen jelentkezett a humérgezés, sőt a múlt héten egy leányintézetnek egyszerre harminc növendékén konstataálta a kezelőorvos a humérgezést. A belgyógyászati klinikán is több humérgezésben megbetegedett embert kezelnek. A mérgezéseket majdnem minden esetben szalámi fogyasztása idézte elő, úgy látszik, hogy Kolozsváron romlott szalámi került forgalomba és akik ebből a szalámiszállítmányból ettek, azok megbetegedtek. Az orvosok szerint a megbetegedéseket elsősorban a hanyag ellenőrző idézte elő. A periférián lévő mészáros- és hentesüzletekben és az élelmiszerárússal foglalkozó bodogákban abszolút nem törődnek a köztisztviselési rendszabályok betartásával, romlott, vagy hamisított élelmiszereket hoznak forgalomba s a leglelküsemertlenebb módon teszik ezáltal kockára a közönség egészségét.

— Február eisején lesznek a bevonulások. A jövő héten fog megjelenni a VI. hadtest hadkiegészítő parancsnokságának a hirdetménye, mely szerint az 1924. évi korosztály besorozott, vagy távollétükben alkalmazásoknak nyilvánított hadkötelesek február eisején tartoznak bevonulni. A lovassághoz beosztottak bevonulási ideje március eiseje. A bevonulási felhívásnak eleget tenni tartoznak azok is, akik esetleg nem is kapnak külön névreszólo behívót.

Megalakult az új japán kormány

Tokio, január 5. Az új Kiura-kormány végleg megalakult. Külügyminiszterré Yaihi grófot nevezték ki.

Árvíz fenyegeti Szentpétervárt

Berlin, január 5. A „Deutsche Allgemeine Zeitung” jelentése szerint Pétervárt áradás fenyegeti. A város közepén folyó Névába óriási víztömegek tördülnek a Ladoga-tóból. Az ár ellen alig van védelmi intézkedés.

— Kolozsvár nyolcvanhárommillió költésévetését jóváhagyták. Ma érkezett vissza Bukarestből Bussu Simon városi főszámvévo, aki Kolozsvár ezévi költésévetését terjesztette a kormány elé. A belügyminiszter minden változtatás nélkül jóváhagyta a nyolcvanhárommillió budgetet s így a harmincszázalékos városi pótdórendelet is jogerőssé lett.

— Enyhült a hideg. Bukarestből jelentik, hogy a vasuti forgalom jelentékenyen javult, de azért még sok vonalon nagy késéseket jelentenek. A hőmérséklet is enyhült, ma Bukarestben reggel 16, délben 10 fok minusz volt. Az ország számos helyéről érkeznek jelentések megfagyott emberekről. A telefonszolgálat is javult, a táviróforgalom pedig teljesen helyreállt. Rómából jelentik, hogy Olaszországban is dühöng a tél. Milanóban például huszonnégyórát havazás után a hó magassága elérte a negyven centimétert, ami évek óta nem történt meg.

— A magyar nemzetgyűlésen a numerus klauzusz eltörlését javasolták. Budapestről jelentik: Sándor Pál határozati javaslatot nyújtott be a magyar nemzetgyűlésen, hogy a magyar egyetemeken a numerus klauzusz eltörlössék. Ellenkező esetben engedje meg a kormány, hogy Magyarországon zsidó tudományegyetemet állítsanak fel.

— Száz vagon liszt pusztult el a bukaresti katonai malomégésnél. Bukarestből jelentik: A katonai malom még mindig ég. A kár több mint 20 millió, mert a malom teljesen modernül volt felszerelve. A malomban elpusztult 100 vagon liszt. A tüzoltók közül három meghalt, kilenc súlyosan megsebesült. A tűz rövidzárlatból keletkezett.

— Szerzetesnek ment két német katonai előkelőség. Münchenből jelentik: Az itteni Szent Anna-templomban Loewenstein-Wertheim-Freudenberg Ferenc herceg volt ulánus főhadnagyot, valamint Reichlin-Melcoze tábornokot, Ingolstadt egykori várparancsnokát a szent Ferenc-rend szerzeteseiül avatták fel.

— Fegyveres támadás egy amerikai lap ellen. Newyorkból jelentik: Texas állam fővárosában fegyveres banda megtámadta a „Freetress” című lap szerkesztőségét. Két szerkesztőt megvertek és ismeretlen helyre elhurcoltak. A szerkesztőség irodáit és a nyomdát feldúlták.

— Házasság. Kaufmann Hedvig, (Tasnád) és dr. Schwarz Izidor (Torda) ez után hívják meg összes rokonaikat és ismerőseiket f. évi január hó 8-án délután félegy órakor Nagyváradon a Metropolszállóban tartandó esküvőjükre. (Minden külön értesítés helyett.)

Izsák Etuska és Auerbach József Oradea-Mare (Nagyvárad) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Egészen feltárták Tutankhamen sírját. Londonból jelentik: Tutankhamen fáraó sírjában sikerült feltárni az összes szekrényeket. Két szekrény a királyi temetőváros peesétjével van el látva. A sír legbelsejében roppant nagy és csodálatos finomsággal kidolgozott érintetlen kőszarkofagra akadtak.

— Tűz a Pap-utcában. Ma éjjel a Pap-utca 34. számú ház eddig még ismeretlen okokból kigyulladt. Telefonon értesítették a tüzoltókat, kik az értesítés után néhány perccel a helyszínre érkeztek és hozzákezdtek az oltáshoz. A tüzoltók munkáját megnehezítette, hogy a vízvezetési csövek éjszakánként el vannak zárva. Másfélórás megfeszített munka után végre sikerült a tüzet teljesen eloltani. A tűz elhamvasztotta a ház tetőzetét, a lakások is helyenként beomlottak, úgy hogy a ház most teljesen lakhatatlan és hét család az utcára került. A kár meghaladja a kétszázötvenezer lejt.

* Nagyvárad előfizetőinkhöz. Tisztelettel értesitem nagyvárad előfizetőinket, hogy a nagy hófúvások miatt a vonatok 8—10 óras késéssel érkeznek és így a lap pontos kézbesítése leközdehetetlen akadályokba ütközik. Kérem előfizetőink szives elnézését. Tisztelettel Blum Zsigmond, az Uj Kelet nagyvárad megbízottja, Oradea-Mare, Vámház-u. 51.

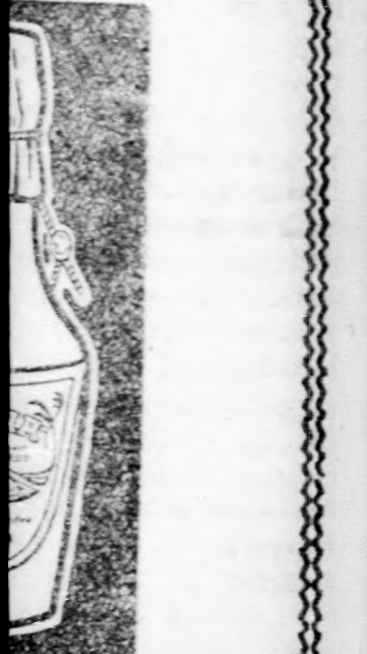
— Elhalasztották az ügyvédi kamara közgyűlését. Ismeretes, hogy a kolozsvári ügyvédi kamara tisztújító közgyűlésén a leadott szavazatok olyan arányban oszlottak meg dr. Isacu Aurél és dr. Suciu János elnökjelöltek között, hogy pótválasztást kellett kitűzni. A pótválasztás most vasárnap délelőtt lett volna. Ma reggel azonban dr. Pop Vasul elnök és dr. Dunca Jenő jegyző aláírásával hirdetmény jelent meg, mely szerint a folytatolagos közgyűlést a román karácsonyi ünnepek miatt január tizenharmadikán délelőtt kilenckor fogják megtartani.

Ez a vélemény áll az orosz nek a gazdálkodáshoz, de eset, azt a Weintraub esete, hogy ott van, alig 150 pénze van. Állítólag csak szerzett.

A háromtagú előjáróság: a Marosvásárhelyről volt fahivatalnok, Diacu, héberesített neve van. Realista, ki három éven át tanodá (a munka légioja) nyulta meg a mezőgazdálkodást. Mellette a vaad sch Mór, ki szintén évekig és az öreg Klein Sándor, ki egyik volt tekintélyes íkvé-Jiszraelben mint egy meg a kenyerét. Sokan falu többi lakosait is: a kolozsvári Krausz Mórt, a kolozsvári Hirsch

ból — mintegy ötven lény kolónia, melynek egy Rub-el Nasra. A Zsidó artotta tenni a jogot, hogy es, héber nevet adjon. Ez nni. Valószínűleg annak ét fogják adni, mely az terület el.

het még állapítani, hogy ásnai volt bizonyos jétének a hibáin. Rub-el Nasr-ekkel néz a jövő elé min-ás, a régítől teljesen el- a munka, más feltételek- Ezekről a feltételekről, ezettségekről, melyek a zemberben az új kolóniával nyi zsidóságra hárulnak, ni.

Szorszesz
szható háziszser

RNOLD

d), Szarvas-sor 17

rendezett

üzeme

tekébbi és háztartást

kból

Szeresárgyár

szad 14. szám

Sürgöny: Juvare, Cluj

nykereskedés

Arany, ezüst és

platinabeváltás

an, valamint kinaerüst

lerakat.

rusítóknaki

.....

YAR Flókizlet

Egeres

at összeszerezett és szét

are szonnal készit és

napi áron

skedés és ladágyár

ajantól-ig) 1. szám

SELECT-MOZGÓ

A legnagyobb világrekord! Művészeti és irodalmi szenzáció!

A
halhatatlan
JULES MARY
nagyszabású regénye:
„La maison du mystere“

A rejtelmek háza

Páratlanul
hatalmas drámai
kompozíció a világ
legnagyobb
filmművésznének,

**Ivan
Mosjoukin-**
nak alakításában

**Első rész 10 fel-
vonásban hétfőn,
január 7-én indul**

Ivan Mosjoukin

A többi
szerepekben Páris
legsámottevőbb
művészei, köztük

Jeane Munier

5 éves,

Simone

Genevois

8 éves

**Első rész 10 fel-
vonásban hétfőn,
január 7-én indul**

Ünnepi előadás!

URÁNIA-MOZGÓ

Ünnepi előadás!

Hétfő, január 7-től kezdődőleg:

K R I S Z T U S

Bibliai dráma 7 részben, természethű rekonstrukció a szent helyeken, Palesztinában és Egyiptomban. A legmagasztosabb mozzanatok a Megváltó életéből

A legújabb film az emberiség Megváltója életéből

Mesteri színrehozás, teljesen természethű, festői diszletezés

I. Az Úr születése.	III. Megkísértés. Megkeresztelés.	VI. A kálvária.
II. Jézus gyermekora.	IV. Az utolsó vacsora. A csodák.	VII. A feltámadás
	V. A győtreimék.	

A filmet külön egyházi zene kíséri

SZÍNH

(Fernand Cro)

Szimbo
lása. Nem
amelynek me
kikerülhetetle
az asszonyi
ugy ahogyan
néha talán a
sége, amely
keresztül is
szimbolizált
páratlanul id
tül és élő, h
benne. Nem
és sajnos, tö
szótták meg

A főhő
tált szerelem
drága fiatal
ret viszont.
a férfiban az
és attól a p
sig pokol a
— de hátha
Inkább a bi
kedés. Örüle
idegen férfi
nyének és a
engedelmese
marad. Mert
szerelemében
szad össze, an
ret-e még a
már nem: i
karjaiba és
mindig hűne

A dara
írója merész
és főleg mer
dóan azon a
tőt a nevetse
artán köttös
helytelen me
lyeob megny
megtörtént a
azzal menteg
leggroteszke
Ezek a grot
nész feladata
nak ki az en
bolondján a
peare, nem i
Meg k

repositás. Fo
sem az egy
tragikus szer
hetége mell
se birta az a
főalakja agy
szereplő. Es
Mihályffy vo
operettfigurát
mert a rend
gondot kell
tapsolt, csak

A RO
Hétfő: Tosca.
Kedd délután
Szerda: Aida.

A MAG
Vasárnap este
Hétfő délután
Este: A
Kedd délután
Este: C
Szerda délután
Este: L
Csütörtök: I.
Paraszt
Péntek: Herm
Szombat délután
Este: B
Vasárnap délután
Este: A
Hétfő délután
Este: M
Kedd: Romeo

Egy z
lentik: Grün
nap délután
Adler M
a fiatal, tehe
kath. főgimn.
íránt nagy ér
Baek, Wien

APRÓHIRDETÉSEK

Butor! Legolcsóbb be-
vásárlási forrás. Klein
László, Unió-u. 21. 1581

חברת
מסחר ומלאכה
Hücker
K. BASCH, DEJ
P. Casa Voda No. 1.

Eladók sürgősen Sing-
er-varrógép, szekrények,
konyhabutor, székek, tük-
römosdó, mindenféle ház-
tartási dolgok. Rákóczy-ut
17. sz. 6674

Két szakképzett
románul beszélő

**vaskereskedő-
segéd
felvétetik.**

Írásbeli ajánlatokat
fizetési igény meg-
jelölésével Spitz
Sámuel Oradea-Mare
küldendő

**Tömegcikkek
gyártására
berendezett gyár-
üzem eladó**

Ajánlatok „Többtermé-
lés” jellegre a kiadóba

Több nyelvet beszélő
intelligens, esetleg zene-
képzett urinót keres azon-
nalra társalkodónak fia-
tal leány mellé cluji ur-
család. Ajánlatok „T. S.”
jellegre a kiadóba. 6672

Kolozsvár legforgal-
masabb helyén

**üzlethelyiség
átadó.**

Cím: Lloyd-Express,
Szentegyház-utca 4.

Eladó oementoszerépké-
szítő Hungaria-féle vas-
gépek préselt pléhleme-
zekkel. Glük Salamon
Nasfalau. 6671

Pályázat

A megyesi izraelita orth. hitközség Schamesz,
Maschgiach és szárnyasmetsző teendőikkel egybekötött
állásra pályázatot hirdet. Kisebb családdal bíró pályá-
zóknak január hó végéig ajánlataikat alantú címre küldjék.
Jelvételezés megegyezés szerint.

Cikron Benjámín
hitk. elnök

Szántó és Komlós

aradi férfi-, fiu- és
gyermekruha fióktelepe
Cluj, (Kolozsvár)

Piața Unirei (volt Mátyás király-tér)
14. szám alatt Stief Ottó vezetésével megnyit.
Saját mûhelyünkben készült férfi-, fiu- és
gyermekruhák, raglánok, téli felöltők és
szőrmés bekecskek, valamint bőrka-
bátok a **legolcsóbb árak**
mellétt **nagy választé-
kban** kaphatók.

Sándor Agoston Utoda

cégnél békebeli női és férfi
bőrkeztük újra kaphatók

Férfidivatkülönlegességek! Férfi fehéreneműeket
mérték után vállaltunk

Férfi francia „French“-ing 270 lej, valódi Piehler-kalap 300 lej
Rador

**Önműködő vízemelőt emele-
tes házakba, saját vízvezeté-
ket lakóházakba szerelnek**

szakszerűen és jutányosan

Pallos és Markó okl. gépészmérnökök

Cluj, Str. N. Iorga (volt Jókai-utca) 7. szám. — Telefonszám 650

Szavato!juk,

hogy 1 kilogram Marx-féle email- vagy padlóakkal 2 négyzetmé-
terrel többet festhet, mint ugyanannyi bármely más gyártmányúval

Rados & Co. festéknagykereskedése Cluj
Kolozsvár, Calea Regele Ferdinand (volt Wesselényi Miklós-utca) 21. szám alatt Telefon 692

LEGJOBB ZSEBLÁMPA

DURAC

GYÁR TEMESVÁR

Az 1923—24. évi divat szenzációs szép anyagjai nagy választékban
Kabát-, alj- és ruhaszövetek, Monre, brocat maroquen, georgette, crep de chien, selymek, velour, chiffon, ruhahársonyok minden színben

GRÜNWARDL ÉS STEINER CLUJ-KOLOZSVÁR, PLATA UNIRII 12

Engros textilárúház

„CONCURENTZA”

posztóraktár

D. ROSTOKER BUKAREST

CALEA MOȘILOR 76. (SF. GHEORGHE) SAJÁT HÁZ

Telefon 57-42

Az egész Nagyromániában legjelentősebb importcégnek elismert textilárúházam további kibővítésének érdekében elhatároztam, hogy **üzlethelyiségemet és raktárait Cal. Moșilor 76 (Sf. Gheorghe) alatti saját házamba helyezem át**, ahol gazdagon berendezett raktáiraiból legteljesebb megelégedésükre szolgálhatom ki mélyen tisztelt vevőimet. Ez alkalomból bátor-
kodom figyelmét felhívni a téli és tavaszi szezon most érkezett legfrissebb divatújdonságaira. — Kiváló tisztelettel D. Rostoker.

SZÉKESÉY
BIVATAL
Cluj-Kolozsv
L. Pop, (Bra
Telefon: Sz
és kiadóhiva
Zs. N. Sz.
A kéziratok
szerkesztőse
zendők. Kézi
adunk
Cluj-Koloz
Meg
A zsidó
(Nagys
küldött mun
zsidó életn
náló esemén
Nagyszeben
kának szerv
csoportokat
össze. A
ifjúsági szer
vették át,
zsidó érzése
utóbbi évek
zsidó munká
magából a
öntudatosan,
nagy céljai
Eddig azonb
ezeket a m
sen összefog
sokszorozza.
szében ifjus
körülményei
azoknak a f
a Hitachdut
menetü tárg
karhatalmi p
felelőtlen el
ugy hogy a
lásait — bár
szakítani.
Az ifju
tett komoly
jövőre nem
a feladatok
meghatározta
és jelentős
minden agilit
amelyet vég
vállalt is. A
friss erejét, f
kára kell öss
tásától népün
és fegyelmeze
maga elé, ho
elősegíti az e
Ez a m
pozitiv nagy
leztina-munk
gyon fontos,
tervnek, mely
nyitja. Az if
bánszt nyert
fiatalságot a
zsidóságot átö
tenni, meg ke
héber nyelvet
történelmét,
otthonát. És
gerincesen kel
élet minden n
tudatára ébre
Ennek a
Hitachdut nap,
Barisszeá érden
vári Barisszeán
helyi, szászrége
leni, szászváros
brutok delegátu
jelentette be K
Hétfő dél
ferencia a nagy
ben. A megjele
sokat Weisz
risznya üdvözölte
völétét a zsidó
egységisége, Po
Zsidó Nemzeti S